

sramnost, da se učenci srednjih šol odtegujejo nauku slovenskega jezika kakor učnega predmeta, po dognanih visokih šolah pa vendar služb na Slovenskem iščejo, v čemur tiči vir splošne nezadovoljnosti, nezaupanja, škodljivosti in razdraženosti, katerim ne bi smelo slediti biti v dobro vredjeni pravni državi (Rechtsstaat).

Ako se obzir jemlje na stroške take naprave, je očitno, da jih morajo koristiti vsikakor presegati, ker bile bi omenjene stolice za poldrug milijon Slovencev in za pol milijona Dalmatincev. V drugih naprednih državah, v katerih se za nauke in naučna sredstva potroši primeren letni iznesek, pa nahajamo za toliko število prebivalcev že celo vseučilišče.

„Pravnik“ je iz dejanskega stališča to misel sprožil, drugi časniki pa naj jo razvijajo v svojih obširnih predelih obširniše, ker živa je resnica, da se razburkane strasti v žalostni domovini vlečejo, kedar vsak narod zadobi, kar ima že po naravnem pravu terjati provico, to je: sredstva za vresničenje vseobčne ravnopravnosti v avtrijski državi.

Prišla je dôba resnovernega delovanja za vse narode, katero je dosti teže kakor samo izbujanje narodne zavesti s petjem. Vsi stanovi morajo skladno pripomagati, da se zboljšajo materialne ali gmotne zadeve in da se doseže tista stopinja duševnega razvoja, katerega nahajamo pri najnaprednejših narodih. Treba je toraj skrbeti za potrebni naraščaj (Nachwuchs) pravnikov, katerih na Slovenskem še vedno primanjkuje.

Sklenili so nedavno rodoljubi na Štirnem osnovati podporno društvo za slovenske učence visokih šol in zlasti za pravoslovce, da je mogoče tudi ubožnim, kateri imajo do te znanosti poklic, nauke dovršiti. Pričakovati je, da ne bodo samo društveniki, ampak tudi dobrotniki za žive in na smrt izdatne darove pokladali na žrtvenik domovine in da bodo slovenski sinovi zlati čas svoje mladosti vestno za nauke rabili, da se pripravijo znanstveno za prihodnje delovanje. Naj se toraj kmalu razglasijo pravila omenjenega podpornega društva, da se prične blago delovanje že prihodnje učno leto, ker čas hiti, v zamudi pa je nevarnost.

Drugi pot govorimo tudi mi par besed o tem predmetu.

Slovensko slovstvo.

* *Podučne povesti*, spisal v laškem jeziku Frančišek Soave, poslovenil Štefan Kociančič — je ime 39 pol debeli in z mnogimi podobami ozaljšani knjigi, ktera je ravnokar v drugem natisu na svetlo prišla v Gorici v knjigarnici Paternollijevi, pa se dobiva pri vseh boljših knjigotržcih na Slovenskem po 60 soldov. Pripravna je ta knjiga vzlasti slovenski mladosti, kateri podaja podučno, kratkočasno, pa skozi in skozi tako, da npravnosti vstreza.

* *Zemlja v podobi krogle* ali tako imenovani globus pride s slovenskim popisom v založbi J. Giontinovi v kakih dveh mesecih na svetlo. Velikosti bode različne, večje in manjše, in potem tudi cena različna, nikoli pa viša kakor družih nemških globusov. — Naj tedaj stariši in učitelji, ki mislijo svoji šolski mladini kupiti globus, čakajo tako dolgo, da pride slovenski na svetlo. Gosp. Giontini-u gré hvala, da je tudi na to mislil, da Slovencem oskrbi slovenske globuse. Kedar pridejo, bode jih naznanil v „Oglasniku“.

Za kratek čas pa tudi v poduk.

„Brencelj“, v svojem zadnjem (13.) listu prav bogato obložen s pikavno tvarino in drobnih 120 krajc.

za pol leta prav med brati vreden, izvrstno šiba „vélike posestnike“ kranjske pod naslovom „usmiljeni Samaritani“, ki dr. Kljuna, ki je zavržen pri volitvah na ulicah obležal, na osla bašejo in v deželni zbor tirajo; tudi Kočevanje ilustrira kratko a dobro v njihovi največi „kočevski slavi s prekljami“.

Poln resnice pa je tudi sledeči pogovor:

Jože. Kako je neki, Tone, da so šli pri malem šundru v Kamniku precej žandarji tje in so bili pripravljeni celó vojaki, v Novo vas, na Ptuj, v Celje in Kočevje, pa jih ni nihče poslal? Ni to prav čudno?

Jaka. Ti si čuden! Saj veš, da so vojaki in žandarji navajeni le nemške komande. Če jih Slovenci na pomoč kličejo, ne razumejo jezika, in le kedar nemškutar v sili kriči, tekó na pomoč. V Kočevji, Novi vasi, Celji in na Ptujem pa so bili Slovenci v zadregi in nemčurji niso potrebovali vojaške pomoči, da bi jih vkrotili.

Pesem slovanska.

Sem Slovan, i rod slovanski
Moj je rod mogočen;
Sem Slovan, i dom slovanski
Moj je dom raztočen!
Slave narod brezštevilen,
Slave dom ogromno silan!

Kaj Anglež si razbrzdani,
Francoz nikdar siti?
Lah, Španjolj kaj mehkužani,
Nemec ponositi?
Jaz Slovan sem, sin sem Slave,
Slave slavne očetnjave!

Narod moj, mi najmileji,
Draga domovina!
Biser moj si najsveteji,
Ljubim te, jedina!
Ves ponosen se oziram,
V bračo svojo oko vpiram!

Kaj se bahate rodovi,
Slabovečni, mali?
Slava dihanje i vetrovi
V nič so vas razgnali:
Slave moč je gromčiči
Vse protivno v prah zdrobeči!

Vas ko zemlja še ni imela
Male zdaj države,
Slava že je carstva štela!
Velikosti Slave
Klanjali so se rodovi,
Klanjali bodo svetovi!

Rogački.

Dopisi.

Iz Gorice 16. julija. (Javna preskušnja v tukajšnjem deželnem zavodu goriško-isterskih gluhonemov) bode izjemno letos 28. dan t. m. namesti prve dni septembra. Izpraševalo se bode od 9. do 12. ure dopoldne. Vabimo uljudno one, kojim je kaj mar za tak ljudoljubni zavod, tisti dan v Gorico; — naj bi se prepričali o zmožnosti gluhonemov (gluhomutcev) in zastavili svojo veljavno besedo, kjer bi treba bilo, da se ustanovi enak zavod. Na Kranjskem bil bi gotovo velika dobrota. *)

*) Za ljudomili zavod iskreno zavzetega gosp. učitelja Ivana Boštjančiča prosimo lepo, naj „Novicam“ blagovoli poročati o tej koristni napravi, kajti treba je dandanes, da se v časnikih razglaša, na kar naj se pozornost sveta obrača. Vred.